

НОВИ САД - На данашњи дан 1885. године рођен је Владимир Ћоровић, српски историчар, професор и ректор Универзитета у Београду, члан Српске краљевске академије. Аустроугарске окупационе власти осудиле су га на Бањалучком велеиздајничком процесу на осам година робије. После ослобођења земље био је члан Народног већа у Загребу и Привременог народног представништва у Београду. Дела: "Историја Југославије", "Узајамне везе и утицај код словенских записа", "Подела власти између Милутина и Драгутина", "Списи св. Саве", "Лука Вукаловић", "Поход Махмут-паше Бушатлије против Паштровића", "Односи Аустро-Угарске и Србије у XX веку", "Односи Црне Горе са Дубровником од Карловачког до Пожаревачког мира", "Бан Борић и његови потомци", "Хисторија Босне", "Покрети и дела". Постхумно објављено: "Историја Срба", "Скрипта минора".

Данас је понедељак, 27. октобар 2020.

1505- Умро је руски владар Иван III Васиљевич, назван "Иван Велики". Оснажио је Русију, ослободио се вазалног односа одбивши да Монголима плаћа данак, ојачао је руску монархију и окончао "окупљање руских земаља". По доласку на престо 1462. пошто је устоличен за великог московског кнеза, припојио је кнежевине Твер, Ростов и Новгород, а 1480. је дефинитивно ослободио Русију монголске власти. Настојао је да реформише судство и 1497. је издао јединствен "Судбеник" за целу Русију. Почео је зидање камених кула и палата московског кремља.

1553 -На ломачи је као јеретик спаљен шпански лекар и теолог Мигел Сервето. У спису "De Trinitatis erroribus" оспоравао је хршћанско учење о тројству. Као студент и лекар живео је у Француској под именом Вилланованус. У делу "Christianismi restitutio" заговарао је неку врсту пантеистичког неоплатонизма. Као лекар донео је извесне иновације везане за крвоток. По налогу Жака Калвина ухапшен је и осуђен на смрт спаљивањем.

1662- Енглески краљ Чарлс II је за 2,5 милиона ливри (400.000 фунти стерлинга) продао Француској луку Денкерк на обали Ламанша.

1728- Рођен је енглески морепловац Џејмс Кук, најзнаменитији истраживач Тихог океана. На првом путовању од 1768. до 1771. решио је тајну положаја Аустралије, опловио Нови Зеланд и утврдио да је Нова Гвинеја острво. Од 1772. до 1775. је истраживао острва у Тихом океану, а од 1776. до 1779. је први опловио обале Аљаске, истражио Берингов мореуз и открио Хавајска острва. Убијен је 1779. на Хавајима у окршају са острвљанима.

1782- Рођен је италијански музичар Николо Паганини, виртуоз на виолини и композитор, чијој су вештини савременици придавали магичне моћи. Обележио је виолинско мајсторство и литературу за тај инструмент. Ненадмашно је владао виолином, доста је компоновао, укључујући пет виолинских концерата, чувена 24 каприча за соло виолину, камерну музику.

1806 -Француски цар Наполеон I Бонапарта је после победе код Јене над Прусима заузео Берлин.

1811 - Рођен је амерички проналазач Ајзак Мерит Сингер, који је 1851. развио прву шиваћу машину за масовну употребу.

1843 -Донет је књажевски акт о "Устројенију поштанског заведенија" односно о устројству и организацији поштанског саобраћаја у Србији, чиме је он коначно кодификован.

1855- Рођен је руски биолог Иван Владимирович Мичурин, који се бавио побољшањем сорти воћака, годинама експериментишући с аклиматизацијом биљака на хладне зиме. Различитим поступцима - хибридизацијом, селекцијом и калемљењем - одгајио је низ отпорних сорти трешања, кајсија, винове лозе и вишања.

1857 -Рођен је српски социјалиста Андра Банковић, један од пионира српског социјалистичког покрета. Са социјалистичким идејама се упознао у иностранству, од учесника Париске комуне и чланова националних секција бивше Прве интернационале. Учествовао је у револуционарним покретима у Русији, вратио се у Србију 1887. и с Васом Пелагићем од 1892. радио на организовању Социјалистичке партије. Уређивао је листове "Српски занатлија" и "Социјалдемократ" и иницијатор је покретања "Радничких

новина". Учествовао је на Првој балканској социјалистичкој конференцији и конгресу Друге интернационале у Лондону.

1858 -Рођен је амерички државник Теодор Рузвелт, председник САД од 1901. до 1909. Први је амерички председник који је одбацио изолационизам. Дужност шефа државе је преузео као потпредседник САД, после убиства председника Вилијама Мекинлија 1901. Иницијатор је изградње Панамског канала, а за посредовање у Руско-јапанском рату 1905. добио је 1906. Нобелову награду за мир.

1867 -Рођен је српски новинар и политичар Драгиша Лапчевић, један од оснивача Радничког савеза и Српске социјалдемократске странке. С комунистима се разишао на Вуковарском конгресу 1920. а из политичког живота се повукао 1923. Дела: "Историја социјализма у Србији", "Рат и српска социјална демократија", "Положај радничке класе и синдикални покрет у Србији", "Како буржоаско друштво пљачка раднике", "Комунална политика". Преводи: "Мати" М. Горког.

1867 - Италијански револуционар Ђузепе Гарибалди започео је марш на Рим у настојању да град ослободи папске власти и припоји га уједињеној Италији.

1884 - Рођен је композитор, музиколог, педагог и музички критичар Милоје Милојевић, професор Музичке академије у Београду, један од зачетника музикологије у Србији. Докторат музичких наука стекао је 1925. у Прагу, и био је први Србин с тим звањем. Основао је београдски оркестар "Collegium musicum" којим је и дириговао. Стварао је под утицајем романтизма, импресионизма и експресионизма и инспирисао се народним мотивима. Дела: клавирске композиције "Четири комада", "Мелодије и ритмови са Балкана", хорови "Муха и комарац", "Пир илузија", циклус соло песама "Пред величанством природе", музиколошки списи "Основи музичке уметности", "Студије и чланци".

1914 - Рођен је велшки писац Дилен Марле Томас, песник снажног реторичког дара. Писао је приче и радио драме. Дела: више збирки песама, укључујући збирку "Смрт и улази", радио драма "Под млечном шумом", аутобиографска скица "Портрет уметника као младог пса".

1915- Немачки фелдмаршал Аугуст фон Макензен је у Првом светском рату покушао да код Крагујевца окружи и уништи српску војску. Кад је немачки 22. корпус заузео Горњи Милановац и довео у питање одбрану Крагујевца, начелник Врховне команде српске војске војвода Радомир Путник је одустао од противудара и кренуо је у пробој преко Качаника и Скопске Црне Горе према Јужној Србији (Македонији), одакле је очекиван долазак савезничких снага, али је због напада Бугара српска војска морала да одступи знатно неповољнијим правцем преко планинских врлети данашње Албаније.

1918- Британске, француске и италијанске снаге су у Првом светском рату после тродневних борби сломиле војску Аустроугарске на Италијанском фронту. Трупe Двојне монархије су се буквално разбежале, пошто су војници једноставно побацали оружје. После примирја Италијани се нису зауставили и расуло непријатеља се претворило у "највећу италијанску победу". За само неколико дана заробљено је 427.000 војника који нису пружали отпор.

1922- Под притиском фашистичког покрета Бенита Мусолинија, демократски изабрана италијанска влада поднела је оставку.

1932 -Рођен је француски глумац Жан-Пјер Касел. Рођен је у француској престоници као син доктора и оперске певачице. Његов филмски успон започео је захваљујући Дзину Келију, који га је ангажовао у филму "Срећан пут" (1957.). Шездесетих је глумио у комедијама француског редитеља Филипа де Брока и прославио се улогама љубавника Брижит Бардо и Катрин Денев. Запамћен је по улози краља Луја XIII у филмовима "Три мускетара" и "Четири мускетара" (1973. и 1974.). Радио је с Буњуелом ("Дискретни шарм буржоазије"), Шабролом ("Пакао", "Церемонија") Алтманом ("Pret-a-porte") .

1935- Предат је у саобраћај железничко-друмски "Мост Краља Петра II " (данас Панчевачки) на Дунаву у Београду.

1956 -После плебисцита на којем су становници области Сар гласали за прикључење Западној Немачкој, владе у Бону и Паризу су споразумом дефинитивно решиле проблем спорне територије. Сар је враћен Немачкој, али је до краја 1959. остао у привредној унији с Француском.

1966- Генерална скупштина УН је одузела Јужној Африци старатељски мандат над Југозападном Африком (Намибија). Јужноафричка република је повукла своје трупе из Намибије тек након пада система апартхејда 1990.

1971 -Влада Конга је саопштила да је назив те афричке земље промењен у Република Заир. Године 1997. земља је поново преименована у Конго.

1973- Мировне снаге УН су стигле у Каиро да би обезбедиле линију раздвајања између египатских и израелских снага.

1978- Египатски председник Анвар ел Садат и израелски председник владе Менахем Бегин су добили Нобелову награду за мир.

1991 - Совјетска република Туркменистан је прогласила независност од Москве.

1996- У каирском предграђу Хелиополис срушила се стамбена зграда, усмртивши 64 особе.

1998- Герхард Шредер је преузео дужност канцелара Немачке, дан после оставке Хелмута Кола, пораженог на изборима претходног месеца.

1999- Наоружани нападачи су упали у скупштину Јерменије у Јеревану и убили деветорицу људи, укључујући председника владе Вазгена Сарксијана, председника скупштине Карена Демиркијана, двојицу његових заменика и једног министра.

2003 -У серији експлозија аутомобила бомби, испред средишта Међународног комитета Црвеног крста и четири полицијске станице у Багдаду, на почетку највећег исламског верског празника Рамазана, погинуло је више од 40 особа, а рањено око 200.

2005- У предграђу Париза насељеном арапским имигрантима, почели су вишенедељни нереди, који су се проширили и на друге француске градове. Током немира две особе су изгубиле живот, ухапшено је 4.500 лица, запаљено 8.700 аутомобила и 200 јавних зграда.

2006- Преминуо је српски вајар Славољуб Вава Станковић. Рођен је у Београду, где је дипломирао и магистрирао на Академији ликовних уметности. Излагао је од 1952. године и припадао је генерацији уметника која је дала велики допринос афирмацији српске скулптуре у иностранству у другој половини 20. века. Био је председник УЛУС-а 1985/1986. године.

(Танјуг)